KOMMISSIONENS FORORDNING (EØF) Nr. 83/91

af 5. december 1990

om anvendelse af Traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler mellem virksomheder om edb-reservationssystemer for lufttransportydelser

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab,

under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 3976/87 af 14. december 1987 om anvendelse af Traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler og samordnet praksis inden for luftfartssektoren [1], ændret ved forordning (EØF) nr. 2344/90 [2], særlig artikel 2,

efter offentliggørelse [3] af udkastet til denne forordning,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål på Lufttransportområdet, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Forordning (EØF) nr. 3976/87 bemyndiger Kommissionen til ved en forordning at anvende Traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som direkte eller indirekte vedrører lufttransportydelser;

(2) aftaler om fælles indkøb, udvikling og drift af edb-reservationssystemer til brug for fartplaner, reservationer og billetudstedelse kan begrænse konkurrencen og påvirke samhandelen mellem medlemsstater;

(3) edb-reservationssystemer kan gavne både luftfartsselskaber, rejsebureauer og flypassagerer ved at give let adgang til ajourført og detaljeret information om især flyforbindelser, priser og ledige pladser; de kan også anvendes til reservationer og i visse tilfælde til udstedelse af billetter og boarding-pass; de rejsende får herved mulighed for at træffe deres valg på grundlag af mere udførlige oplysninger, således at de kan få dækket deres transportbehov bedst muligt; for at disse fordele kan opnås, må fartplaner og billetpriser dog præsenteres så fuldstændigt og objektivt som muligt;

(4) markedet for edb-reservationssystemer er af en sådan art, at det kun er få europæiske virksomheder, der alene kan foretage den nødvendige investering og opnå de stordriftsfordele, som er nødvendige for at kunne konkurrere med de bestående mere avancerede systemer; der bør derfor gives tilladelse til et samarbejde på dette område; der bør indrømmes gruppefritagelse for et sådant samarbejde;

(5) i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 2299/89 [4], vedrørende adfærdskodeksen for edb-reservationssystemer må samarbejdet ikke give moderluftfartsselskaberne mulighed for at opnå uberettigede fordele og derigennem fordreje konkurrencen; det er derfor nødvendigt at sikre, at der ikke sker forskelsbehandling mellem moderluftfartsselskaber og deltagende luftfartsselskaber, særlig hvad angår adgang til systemet og neutralitet i præsentationen af oplysninger; der bør gælde en række betingelser for gruppefritagelsen, som sikrer, at alle luftfartsselskaber kan deltage i systemerne uden forskelsbehandling med hensyn til adgang til systemerne, præsentation og indlæsning af oplysninger samt gebyrer; for at sikre konkurrencen på et oligopolistisk marked må brugerne desuden være i stand til at skifte fra et system til et andet med kort varsel uden at få pålagt bøder, og systemleverandører og luftfartsselskaber må ikke handle på en måde, der kan begrænse konkurrencen mellem systemer;

(6) i henhold til artikel 4 i forordning (EØF) nr. 3976/87 bør nærværende forordning gælde med tilbagevirkende gyldighed for aftaler, der består på datoen for nærværende forordnings ikrafttræden, når de opfylder de betingelser for fritagelse, der fastsættes i nærværende forordning;

(7) det bør fastsættes i henhold til artikel 7 i forordning (EØF) nr. 3976/87 under hvilke omstændigheder Kommissionen kan tilbagekalde gruppefritagelsen i konkrete tilfælde;

(8) aftaler, som automatisk er fritaget efter denne forordning, skal ikke anmeldes i henhold til Rådets forordning nr. 17 [5]; i tvivlstilfælde kan virksomhe-

[1] EFT nr. L 374 af 31. 12. 1987, s. 9.
[2] EFT nr. L 217 af 11. 8. 1990, s. 15.
[3] EFT nr. C 211 af 24. 8. 1990, s. 7.
[4] EFT nr. L 220 af 29. 7. 1989, s. 1.
[5] EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.

derne dog anmode Kommissionen om at fastslå, om deres aftaler er forenelige med nærværende forordning;

(9) denne forordning er ikke til hinder for anvendelse af Traktatens artikel 86 —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

Fritagelse

I medfør af Traktatens artikel 85, stk. 3, og på de i denne forordnings artikel 3 til 11 fastsatte betingelser erklæres Traktatens artikel 85, stk. 1, uanvendelig på aftaler mellem virksomheder, som tager sigte på:

a) fælles indkøb eller udvikling af et edb-reservationssystem og/eller

b) etablering af en systemleverandør, der skal markedsføre og drive edb-reservationssystemet og/eller

c) kontrol med systemleverandørens eller distributørernes udbud af distributionsfaciliteter.

Fritagelsen gælder kun følgende forpligtelser:

i) forpligtelsen til at afstå fra direkte eller indirekte deltagelse i udvikling, markedsføring eller drift af et andet edb-reservationssystem

ii) forpligtelsen for en systemleverandør til at udpege moderluftfartsselskaber eller deltagende luftfartsselskaber som distributører med ansvar for samtlige eller visse abonnenter i et givet område af fællesmarkedet

iii) forpligtelsen for systemleverandøren til at indrømme en distributør eneret til aktiv opsøgning af samtlige eller visse abonnenter i et givet område af fællesmarkedet, eller

iv) forpligtelsen for systemleverandøren til at nægte distributørerne tilladelse til at sælge distributionsfaciliteter, som tilbydes af andre systemleverandører.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

edb-reservationssystem (CRS), et edb-system, der indeholder oplysninger om bl.a. luftfartsselskabers fartplaner, billetpriser, ledige kapacitet samt tilknyttede ydelser, og ved hjælp af hvilket der kan foretages reservationer og/eller udstedelse af billetter, for så vidt som alle eller nogle af disse ydelser stilles til rådighed for abonnenter

distributionsfaciliteter, faciliteter, som en systemleverandør stiller til rådighed for abonnenterne med henblik på oplysninger om luftfartsselskabers fartplaner, ledige kapacitet og billetpriser med henblik på reservation og/eller udstedelse af billetter samt andre hertil knyttede ydelser

distributør, en virksomhed, som af systemleverandøren bemyndiges til at levere distributionsfaciliteter til abonnenterne

moderluftfartsselskab, et luftfartsselskab, som er systemleverandør, eller som direkte eller indirekte, alene eller sammen med andre, ejer eller kontrollerer en systemleverandør

deltagende luftfartsselskap, et luftfartsselskab, der har indgået aftale med en systemleverandør om distribution af sine ydelser via et CRS. Såfremt et moderluftfartsselskab benytter sine egne CRS-distributionsfaciliteter, betragtes det som et deltagende luftfartsselskab

abonnent, en virksomhed som ikke er et deltagende luftfartsselskab, og som på grundlag af en kontrakt eller et andet arrangement med en systemleverandør eller en distributør benytter et CRS inden for Fællesskabet til salg af lufttransportydelser til publikum

systemleverandør, en virksomhed og dennes associerede, som har ansvaret for driften af et CRS.

Artikel 3

Adgang

1. En systemleverandør, som tilbyder distributionsfaciliteter, skal give alle luftfartsselskaber mulighed for at deltage på lige vilkår og uden forskelsbehandling i disse distributionsfaciliteter inden for rammerne af det pågældende systems disponible kapacitet, med forbehold af de eventuelle tekniske begrænsninger, som systemleverandøren ikke har indflydelse på.

2. a) En systemleverandør må ikke:

— knytte urimelige betingelser til en kontrakt med et deltagende luftfartsselskab

— stille supplerende betingelser, som ifølge deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med deltagelsen i hans CRS, og skal i øvrigt anvende samme betingelser for samme serviceniveau.

b) En systemleverandør må ikke gøre deltagelse i sit CRS betinget af, at et deltagende luftfartsselskab ikke samtidig deltager i et andet system.

c) Et deltagende luftfartsselskab skal uden bod kunne opsige sin kontrakt med en systemleverandør med et varsel, som ikke behøver at være længere end seks måneder, dog således at kontrakten tidligst udløber ved udgangen af det første år.

3. Systemleverandøren skal uden forskelsbehandling tilbyde alle deltagende luftfartsselskaber sine indlæsnings- og behandlingsfaciliteter.

4. Hvis systemleverandøren forbedrer de distributionsfaciliteter, han tilbyder, eller det udstyr, der anvendes i forbindelse med disse faciliteter, skal han tilbyde alle deltagende luftfartsselskaber disse forbedringer på samme vilkår med forbehold af almindelige tekniske begrænsninger.

Artikel 4

Præsentation af oplysningerne

1. En systemleverandør skal tilbyde en primær præsentation på skærm, som viser de af de deltagende luftfartsselskaber angivne data om fartplaner, ledige kapacitet og billetpriser, der er til salg på individuel basis, på en klar, let forståelig og objektiv måde uden forskelsbehandling, navnlig hvad angår den rækkefølge, hvori oplysningerne præsenteres.

2. En systemleverandør må ikke forsætligt eller uagtsomt præsentere urigtige eller vildledende oplysninger, og navnlig — med forbehold af artikel 9, stk. 5 — må:

— de kriterier, der anvendes i forbindelse med fastlæggelsen af oplysningers rækkefølge, ikke baseres på faktorer, der direkte eller indirekte er knyttet til luftfartsselskabets identitet, ligesom de skal anvendes uden forskelsbehandling på alle luftfartsselskaber

— der ved sammenstillingen og udvægelsen af to byer til en rute ikke diskrimineres på grund af den omstændighed, at forskellige lufthavne betjener den samme by.

Artikel 5

Indlæsning af oplysninger

1. Deltagende luftfartsselskaber og andre, der leverer materiale til et CRS, skal sikre, at de fremlagte data er tilstrækkeligt omfattende, nøjagtige, ikke vildledende og gennemsigtige.

2. En systemleverandør må ikke behandle det i stk. 1 nævnte materiale på en måde, der kan medføre, at der gives unøjagtige, vildledende eller diskriminerende oplysninger.

3. En systemleverandør skal indlæse og behandle data fra de deltagende luftfartsselskaber med lige stor omhu og hastighed med forbehold af begrænsningerne i den indlæsningsmetode, der er valgt af de enkelte deltagende luftfartsselskaber, og de standardformater, som leverandøren anvender.

Artikel 6

Gebyrer

1. Systemleverandørens gebyrer skal fastsættes uden forskelsbehandling og stå i rimeligt forhold til omkostningerne ved den præsterede og anvendte ydelse, og navnlig skal der anvendes samme gebyr for samme serviceniveau.

2. En systemleverandør skal efter anmodning oplyse interesserede om de gældende procedurer, gebyrer og systemfaciliteter samt om de anvendte kriterier for redaktion og præsentation. Denne bestemmelse forpligter imidlertid ikke systemleverandøren til at give oplysninger, hvortil han har ejendomsretten, som f.eks. edb-programmer.

3. Ændringer af gebyrer, betingelser eller tilbudte faciliteter samt grundlaget herfor skal meddeles alle deltagende luftfartsselskaber og abonnenter uden forskelsbehandling.

Artikel 7

Meddelelse af oplysninger

Systemleverandøren giver kun statistiske eller andre oplysninger fra sit CRS ud over dem, der tilbydes som en integrerende del af distributions-faciliteterne, på følgende vilkår:

a) oplysninger om konkrete reservationer skal uden forskelsbehandling stilles til rådighed for det eller de luftfartsselskaber, der deltager i præsentationen af den reserverede ydelse

b) generelle eller anonyme oplysninger, som rekvireres af et luftfartsselskab, skal tilbydes alle deltagende luftfartsselskaber uden forskelsbehandling

c) andre oplysninger fra CRS skal stilles til rådighed med det pågældende luftfartsselskabs samtykke og med forbehold af en eventuel aftale mellem en systemleverandør og deltagende luftfartsselskaber

d) personlige oplysninger om en forbruger, fremskafftet af et rejsebureau, må kun med forbrugerens samtykke stilles til rådighed for andre, som ikke er inddraget i transaktionen.

Artikel 8

Gensidighed

1. De i artikel 3 til 7 anførte forpligtelser for systemleverandører gælder ikke over for et moderluftfartsselskab i et tredjeland, for så vidt som dette selskabs CRS ikke er i overensstemmelse med denne forordning eller ikke sikrer Fællesskabets luftfartsselskaber en behandling, som svarer til den i denne forordning fastsatte.

2. Den i artikel 10 anførte forpligtelse for moderluftfartsselskaber og deltagende luftfartsselskaber gælder ikke over for et CRS, der styres af luftfartsselskaber fra et tredjeland, for så vidt som moderluftfartsselskabet eller det deltagende luftfartsselskab ikke i det pågældende tredjeland modtager en behandling, som svarer til den i denne forordning fastsatte.

3. Systemleverandør eller luftfartsselskaber, der agter at påberåbe sig stk. 1 eller 2, skal give Kommissionen begrundet meddelelse herom mindst 14 dage i forvejen. I undtagelsestilfælde kan Kommissionen efter anmodning fra den pågældende leverandør eller det berørte luftfartsselskab dispensere fra 14-dages regelen.

4. Ved modtagelsen af en meddelelse afgør Kommissionen omgående, om der foreligger forskelsbehandling efter stk. 1 eller 2 anvendte betydning. Finder Kommissionen, at dette er tilfældet, underretter den samtlige systemleverandører eller de berørte luftfartsselskaber i Fællesskabet samt medlemsstaterne derom. Hvis der ikke foreligger forskelsbehandling efter stk. 1 eller 2, underretter Kommissionen den pågældende systemleverandør eller de berørte luftfartsselskaber derom.

Artikel 9

Kontrakter med abonnenterne

1. Systemleverandøren skal tilbyde alle abonnenter samtlige distributionsfaciliteter i et CRS uden forskelsbehandling.

2. Systemleverandøren må ikke kræve, at abonnenten indgår en eksklusiv kontrakt, og må heller ikke direkte eller indirekte forhindre en abonnent i at abonnere på eller benytte et andet system eller andre systemer.

3. En systemleverandør, der tilbyder en abonnent en forbedring af ydelserne, skal tilbyde samtlige abonnenter denne forbedring uden forskelsbehandling.

4. Systemleverandøren må ikke knytte urimelige betingelser til en kontrakt med en abonnent, og navnlig skal en abonnent uden bod kunne opsige sin kontrakt med en systemleverandør med et varsel, der ikke behøver at være længere end tre måneder, dog således at kontrakten tidligst udløber ved udgangen af det første år.

5. Systemleverandøren skal enten gennem tekniske foranstaltninger eller i henhold til kontrakten med abonnenten påse, at der gives en primær præsentation på skærm for hver enkelt transaktion, og at abonnenten ikke manipulerer med materialet fra et CRS på en sådan måde, at forbrugeren får unøjagtige, vildledende eller diskriminerende oplysninger. Abonnenten kan imidlertid i forbindelse med en hvilken som helst transaktion omgruppere data eller benytte alternative præsentationsmåder for at imødekomme en kundes ønske.

6. Systemleverandøren må ikke pålægge abonnenten pligt til at acceptere et tilbud om teknisk udstyr, men kan kræve, at der benyttes udstyr, som er kompatibelt med hans eget system.

Artikel 10

Forbindelser med abonnenter

1. Moderluftfartsselskaber eller deltagende luftfartsselskaber må ikke til en abonnents brug af deres CRS knytte provision for eller andre incitamenter til salg eller udstedelse af billetter til deres luftfartsprodukter.

2. Et moderluftfartsselskab eller et deltagende luftfartsselskab må ikke kræve, at en abonnent anvender dets CRS i forbindelse med salg eller udstedelse af billetter til luftfartsprodukter, som det selv leverer enten direkte eller indirekte.

3. Stk. 1 og 2 er ikke til hinder for, at et luftfartsselskab kan pålægge rejsebureauer særlige vilkår, når det giver dem tilladelse til at sælge og udstede billetter til sine luftfartsprodukter.

Artikel 11

Konkurrence mellem systemleverandører

Systemleverandøren må ikke indgå aftale eller samordne sin praksis med andre systemleverandører, når dette tager sigte på eller resulterer i en afskærmning af markedet.

Artikel 12

I henhold til artikel 7 i forordning (EØF) nr. 3976/87 kan Kommissionen tilbagekalde fritagelsen i henhold til nærværende forordning, hvis den i et givet tilfælde konstaterer, at en aftale, der er fritaget i medfør af nærværende forordning, alligevel har virkninger, der er uforenelige med Traktatens artikel 85, stk. 3, eller er forbudt i henhold til Traktatens artikel 86, navnlig når

i) aftalen hindrer opretholdelse af en effektiv konkurrence på markedet for edb-reservationssystemer

ii) aftalen har konkurrencebegrænsende virkninger på markedet for lufttransport eller andre markeder med tilknytning til rejsebranchen

iii) systemleverandøren direkte eller indirekte pålægger abonnenter eller deltagende luftfartsselskaber urimelige priser, gebyrer eller afgifter

iv) systemleverandøren eller -distributøren nægter at indgå en kontrakt med en abonnent om anvendelse af et CRS uden saglig og objektiv grund af teknisk og kommerciel art

v) et moderluftfartsselskab, som indtager en dominerende stilling på fællesmarkedet eller en væsentlig del deraf, uden saglig og objektiv grund af teknisk og kommerciel art nægter at deltage i et konkurrerende CRS' distributionsfaciliteter

vi) systemleverandøren nægter deltagende luftfartsselskaber adgang til andre faciliteter end distributionsfaciliteter uden saglig og objektiv grund af teknisk og kommerciel art.

Artikel 13

Denne forordning træder i kraft den 1. februar 1991 og udløber den 31. december 1992.

Den anvendes med tilbagevirkende kraft på aftaler, der består på datoen for dens ikrafttræden, fra det tidspunkt, hvor betingelserne for anvendelse af denne forordning var opfyldt.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 5. december 1990.

På Kommissionens vegne
Leon BRITTAN
Næstformand